

Fitxa 1: L'evolució del Port de Barcelona

La combinació de factors naturals i l'acció de l'home fa que el paisatge vagi canviant a mesura que va passant el temps. Aquest és el cas de Barcelona i el seu Port, el qual ha estat molt lligat al naixement i desenvolupament de la ciutat.

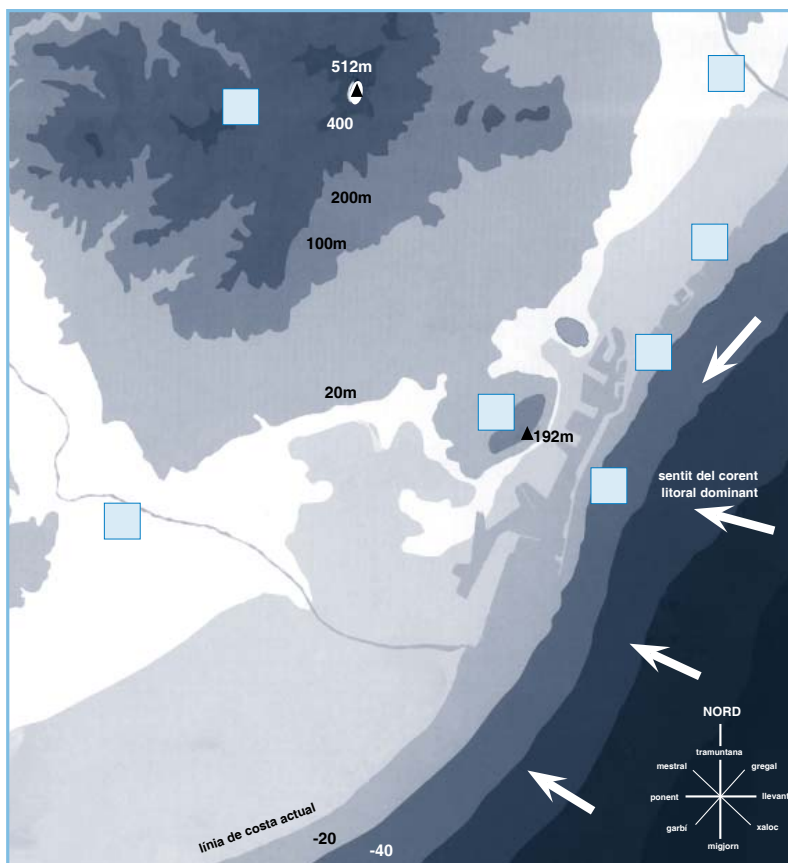
DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

1. Els agents geogràfics, geològics, climàtics, entre d'altres han condicionat el territori on es va construir la ciutat de Barcelona.

Llegeix el text que hi ha al quadre i situa al mapa els agents geogràfics marcats en negreta:

El Pla de Barcelona, a grans trets, es troba delimitat per dos rius: **el Besòs** (Baetul) i **el Llobregat** (Rubricatum), una **serralada** (Collserola) i **el mar** (Mediterrani). La morfologia general del Pla presentava irregularitats de superfície, amb petites elevacions: **el Turó de la Peira**, **el Turó de la Rovira**, **el Putget** i **el Mont Tàber** (sobre el que es va construir Barcino), aquest avui dia quasi invisible sota el casc antic. Alhora, el mateix Pla quedava emmarcat per algunes aspreses un xic més grans, entre les quals destacaven els relleus careners laterals del coll de la Celada (el Clot), els Emforcats (La Creu coberta) i la Gavarra. Un altre element, excepcional en la seva singularitat és la muntanya de **Montjuïc**.

Amb aquestes elevacions més o menys destacades contrastaven les depressions anomenades el Cagatell (al Poble Sec, a prop del teatre Apolo), la Llacuna i el Merdançà (al Poblenou) i el Clot. Era per aquestes depressions, i vorejant el Mont Tàber, per on s'acanalava la xarxa hidrogràfica del Pla. De la muntanya al Pla, camí del mar, les aigües havien excavat els solcs de torrents i de rieres amb un cert paral·lelisme que la regularitat del declivi facilitava: al SO la Riera Blanca i el Torrent Gornal; al NE la Riera d'Horta, que era la més important de totes. A més d'altres torrents originats a Collserola per l'efecte de les pluges.

Història de Port de Barcelona

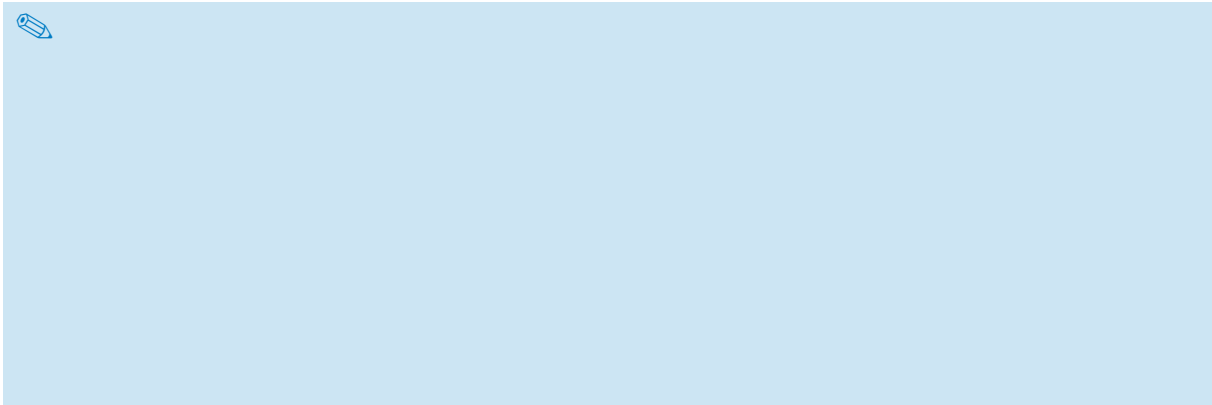
2. La línia de la costa barcelonina també ha canviat al llarg del temps.

Situa els següents elements al mapa anterior:

Línia de costa segle Vè aC
Línia de costa actual

El port romà (Montjuïc)
El port actual de Barcelona

3. Per què no es va construir el Port actual a la badia que hi havia a ponent de Montjuïc?

4. Llegeix les frases que tens a continuació i digues si és veritat o fals.

	V	F
a) El Port de Barcelona està construït sobre la base d'un port natural que hi havia a ponent de Montjuïc.	☐	☐
b) Es pensa que el primer Port de Barcelona va estar situat a Montjuïc perquè allà es van trobar deu sitges iberes de gra.	☐	☐
c) Als voltants del segle XIII es comença a construir el Port actual conegut amb el nom del Port de Jaume I.	☐	☐
d) Al segle XIV, els sediments dels rius que envoltaven el Port impedièen el pas als vaixells.	☐	☐
e) Al segle XVI es construeix la Muralla de Mar per defensar-se dels pirates.	☐	☐
f) La construcció del Port de Barcelona va ser una tasca fàcil i els tècnics que hi treballaven no van tenir gaires problemes.	☐	☐
g) Amb l'inici de la industrialització, els rius i les platges es converteixen en abocadors. La ciutat viu d'esquenes al mar.	☐	☐
h) Al 1992 es recupera el Port per a la ciutat i es construeixen instal·lacions lúdiques i culturals a la zona més antiga.	☐	☐

Fitxa 2: Història de Barcelona

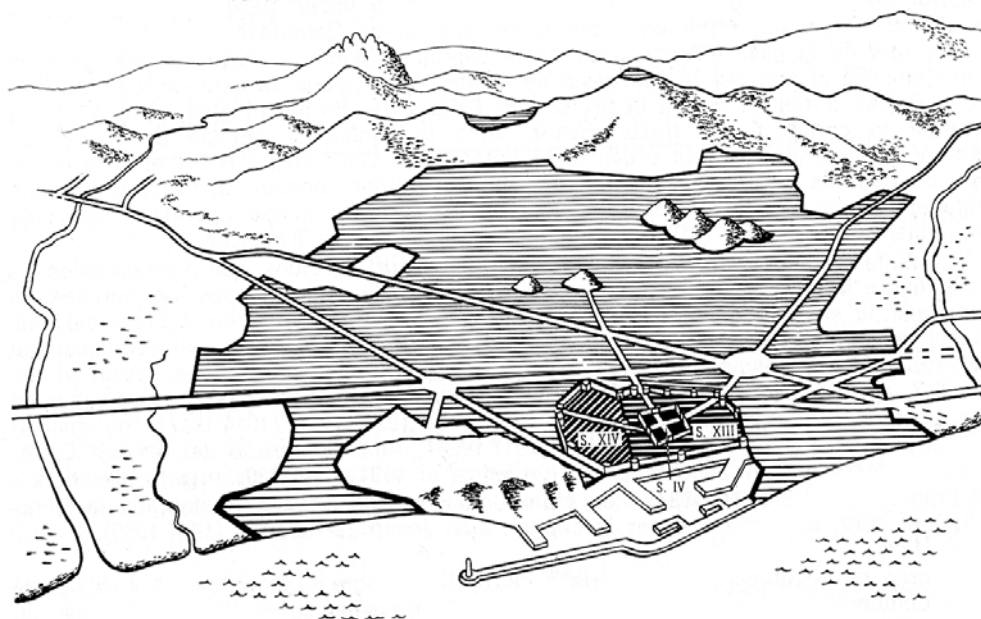
Barcelona és una ciutat amb un marcat caràcter marítim. Al llarg de la història, la mar ha determinat el seu tarannà i la seva fesomia: la seva fundació com a colònia romana a peu de mar no va ser casual, com tampoc ho va ser que la Barcelona medieval esdevingués la capital d'un petit imperi marítim que abastava gran part de la Mediterrània Occidental. Durant tot aquest temps fins als nostres dies, Barcelona ha estat un balcó obert al mar.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

1. La història de Barcelona comença per molts autors amb la creació de la colònia romana situada al Pla de Barcelona, sobre un turonet anomenat Mont Tàber, tot i que els ibers havien estat dels primers pobles que vivien a la zona.

En el dibuix que tens a continuació es pot observar l'evolució de la ciutat. Observa i situa els següents elements.

1. El poblat ibèric de Barkeno
2. La ciutat romana de Barcino
3. La ciutat medieval
4. La ciutat actual

Història de Port de Barcelona

2. Les ciutats romanes tenien totes la mateixa estructura: forma rectangular o quadrada, seguint el model dels campaments militars.

Investiga què era i quina funció tenien les següents construccions:

El cardo:

El decumanus:

El fòrum:

La muralla:

L'aqüeducte:

3. Al segle XI la gran productivitat agrícola va fer ressorgir les ciutats. L'excedent agrícola que hi havia va permetre l'aparició dels gremis.

a) Què eren els gremis?

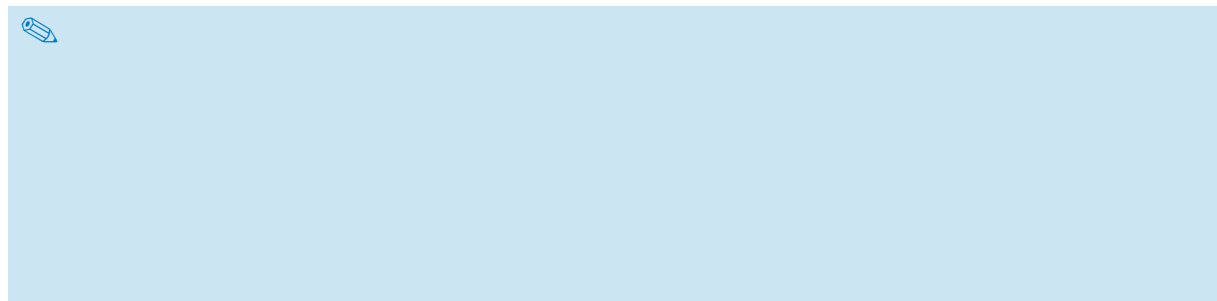
b) Relaciona amb fletxes el nom dels següents gremis amb l'activitat que realitzaven.

gremi**activitat**

1. Blanquers	Teixien teles fines de seda com ara vels.
2. Assaonadors	Deixaven les pels netes de pels o llana, les deixaven "en blanc".
3. Velers	Preparaven el cuir, greixant-lo, tenyint-lo, etc.
4. Flassadors	Fabricaven o venien cordes.
5. Caldors	Fabricaven flassades, també anomenats teixidors de mantes.
6. Corders	Fabricaven agulles i utensilis per a la pesca.
7. Agullers	Gremi dels terrissaires, aprofitant les argiles groguenques.
8. Escudellers	Feien botes de fusta per al vi, licors, etc.
9. Boters	Feien calderes.

4. Molts carrers del nou barri que es va crear al voltant de l'església de Santa Maria de les Arenes o del Mar, barri de la Ribera, conserven els noms dels oficis que en ells es desenvolupaven.

Digues els noms de 3 carrers que tinguin a veure amb l'activitat gremial.

5. L'obertura del nou mercat americà va suposar l'exportació i la importació de nombrosos productes.

a) Del llistat següent, sabries dir quins productes s'exportaven i quins s'importaven?

Cotó - vi - cacau - aiguardent - fusta - vidres - canya de sucre - ceràmiques - articles de cuir - paper - productes metal·lúrgics

Productes d'exportació	Productes d'importació

Història de Port de Barcelona

b) Què vol dir l'expressió *fer les Amèriques*?

6. Al segle XIII també s'hi van instal·lar rics mercaders, cortesans i burgesos enriquits pel comerç. Al carrer Montcada núm. 15-23 es concentren alguns dels palaus on vivien els Marquesos Berenguer d'Aguilar, el Baró de Castellet, la família Meca, la Casa Mauri i la família Finestres.

Investiga quina activitat es fa avui dia en aquests palauets.

7. Què era el Consolat de Mar? Per a què servia el Llibre del Consolat de Mar?

Fitxa 3: Història de Barcelona

El mar ha estat sempre un element molt important en el desenvolupament de la ciutat. Al llarg de la història, l'activitat comercial marítima va fer que poc a poc es fossin construint quantitat d'edificis comercials, religiosos i socials al voltant del Port Vell.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Per tal de conèixer la façana marítima de Barcelona farem un recorregut pels edificis més emblemàtics construïts des del segle XV fins els nostres dies. Per això, caldrà preparar la sortida per saber què anem a visitar.

1. Sobre el plànol de la zona a conèixer (ANNEX 1), situeu els següents indrets.

Llocs a visitar	Carrer on es troba
1. Metro de les Drassanes (línia 3)	C/ Santa Madrona
2. Museu Marítim	Av. Drassanes
3. World Trade Center	Moll de Barcelona (port)
4. Duanes	Passeig de Josep Carner
5. Estàtua de Colón	Plaça del Portal de la Pau
6. Autoritat Portuària	Moll de la fusta
7. Els porxos d'en Xifré	Passeig Isabel II
8. La Llotja	Plaça Pla de Palau
9. Santa Maria del Mar	Plaça Santa Maria
10. Museu Picasso	Carrer Montcada
11. El Palau de Mar	Plaça de Pau Vila
12. Barri de la Barceloneta	Plaça de la Barceloneta

2. Marqueu en vermell l'itinerari a seguir segons l'ordre que indica el quadre anterior.
3. Feu grups de treball per tal de buscar informació del diferents indrets i ompliu la fitxa que us facilitarà el mestre (ANNEX 2).
4. Amb la informació recollida i l'ajut del plànol, cada grup haurà de fer de guia turístic fins a l'indret que li ha tocat investigar. Una vegada al lloc, expliqueu als companys les dades històriques més importants i aprofiteu per fer fotos.
5. Després de la visita, feu una revista d'informació turística amb tot el material que disposeu.

Annex 1: Plànol façana marítima

Annex 2: Fitxa

Nom de l'edifici:

Any de construcció:

Dades històriques importants:

Foto 1

Ús actual:

Foto 2

